

İŞYERİ BİNA ve EKLENTİLERİ

Ders No: 15

Eğitimimizin Amacı

Katılımcıların, işyeri bina ve eklentilerinde karşılaşılan sağlık ve güvenlik riskleri ile bu riskler karşısında alınması gereken önlemleri öğrenmelerini

Öğrenim Hedeflerimiz

Bu dersin sonunda katılımcılar;

- İşyeri bina ve eklentilerinde muhtemel tehlikeleri belirler,
- Yapılan işlerin niteliğine göre doğabilecek genel riskleri tanımlar,

Konu Başlıklarımız

1. İşyerlerinde Uygulanacak Asgari Sağlık ve Güvenlik Gereklere
2. İşyerlerinin yapısı ve alınması gereken önlemler
3. İlgili mevzuat

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Sağlamlık ve Uygunluk

- ✓ İşyeri binaları yapılan işin özelliğine uygun ve yeterli sağlamlıkta inşa edilmiş olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Elektrik Tesisatı

- ✓ Elektrik tesisatı yangın veya patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde projelendirilip tesis edilecek ve çalışanlar doğrudan veya dolaylı temas sonucu kaza riskine karşı korunacaktır.
- ✓ Tesisatın projelendirilmesi, kurulması, malzemesinin ve koruyucu cihazların seçimi, kullanılacak voltaja ve ortam şartlarına uygun olacak, yürürlükteki mevzuatta belirtilen Yetkili kişiler tarafından işletilecektir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Acil çıkış yolları ve kapıları (1)

- ✓ Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılacak ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmayacaktır.
- ✓ Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmeleri mümkün olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Acil çıkış yolları ve kapıları (2)

- ✓ Acil çıkış yolları ve kapılarının sayısı, boyutları ve yerleri yapılan işin niteliğine, işyerinin büyüklüğüne ve çalışanların sayısına uygun olacaktır.
- ✓ Acil çıkış kapıları dışarıya doğru açılacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Acil çıkış yolları ve kapıları (3)

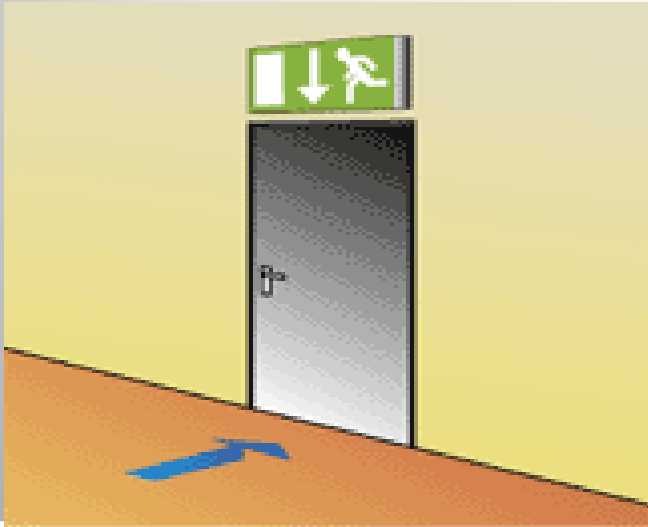
- ✓ Acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmayacaktır.
- ✓ Acil çıkış kapıları, acil durumlarda çalışanların hemen ve kolayca açabilecekleri şekilde olacaktır.

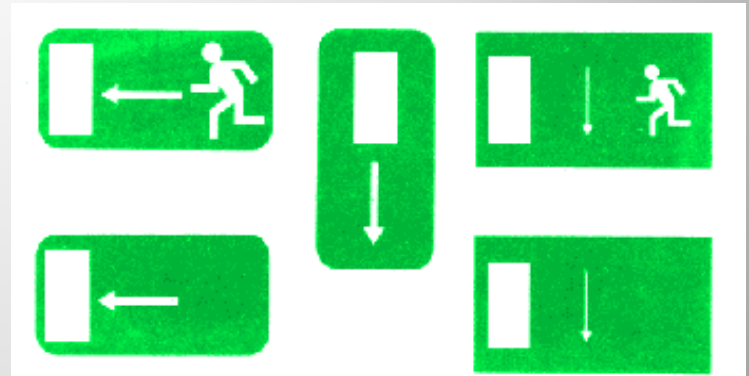
SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Acil çıkış yolları ve kapıları (4)

- ✓ Acil çıkış yolları ve kapıları Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun Şekilde işaretlenmiş olacaktır.
- ✓ İşaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

Acil çıkış ve kaçış yolu

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Acil çıkış yolları ve kapıları (5)

- ✓ Acil çıkış kapıları kilitli veya bağlı olmayacaktır.
- ✓ Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmayacaktır.
- ✓ Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Tezgahlar arasındaki açıklık, işçilerin rahat çalışmalarını sağlamak üzere, **en az 80 santimetre** olacaktır.

İşyerindeki **geçitlerin genişliği**, oradan geçecek işçilerin miktarına ve malzeme hareketine uygun olarak ayarlanacak ve bu genişlik **120 santimetreden** az olmayacaktır. Geçitlerin tabanı sağlam, arızasız ve kaymaz şekilde yapılmış olacak, ayrıca geçitler işaretlenecektir.
(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 11)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

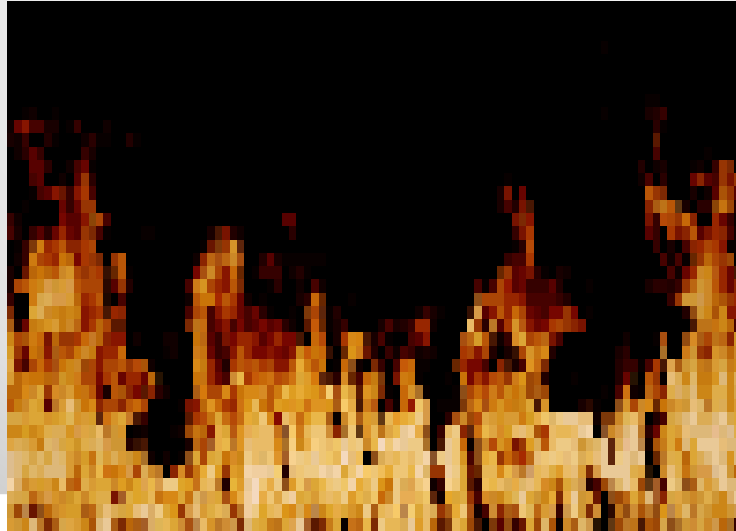
Taban ve asma katların döşemeleri, üzerine konulacak makine, alet ve edevat ve benzeri malzeme ile orada çalıştırılacak işçilerin ağırlığına dayanabilecek şekilde yapılmış olacak ve metrekare hesabı ile taşıyabilecekleri en çok ağırlık miktarları, yetkili teknik elemana tespit ettirilecek ve bu hadler üstünde yüklemelere meydan verilmeyecektir.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 10)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Yangınla mücadele (1)

- ✓ İşyerinin büyüklüğüne, yapılan işin özelliğine, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve çalışanların sayısına göre işyerinde etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile gerektiğinde yangın detektörleri ve alarm sistemleri bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Yangınla mücadele (2)

- ✓ Yangın söndürme ekipmanı kolay kullanılır olacak, görünür ve kolay erişilir yerlere konulacak, önlerinde engel bulunmayacaktır.
- ✓ Yangın söndürme ekipmanı ve bulunduğu yerler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenecek, işaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

Yangın Söndürme Cihazı

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapalı işyerlerinin havalandırılması (1)

- ✓ Kapalı işyerlerinde çalışanların ihtiyaç duyacakları yeterli temiz havanın bulunması sağlanır. Yeterli hava hacminin tespitinde, çalışma yöntemi, çalışan sayısı ve çalışanların yaptıkları iş dikkate alınır.
- ✓ Çalışma ortamı havasını kirleterek çalışanların sağlığına zarar verebilecek atıkların ve artıkların derhal dışarı atılması sağlanır. Boğucu, zehirli veya tahriş edici gaz ile toz, buğu, duman ve fena kokuları ortam dışına atacak şekil ve nitelikte, genel havalandırma sisteminden ayrı olarak mekanik (cebri) havalandırma sistemi kurulur.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapalı işyerlerinin havalandırılması (2)

- ✓ Mekanik havalandırma sistemi kullanıldığında sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanır. Havalandırma sisteminin çalışmaması, iş sağlığı ve güvenliği yönünden tehlikeli ise arızayı bildiren kontrol sistemi tesis edilir. Mekanik ve genel havalandırma sistemlerinin bakım ve onarımları ile uygun filtre kullanım ve değişimleri yıllık olarak yetkili kişilere yaptırılır.
- ✓ Pasif (suni) havalandırma sistemlerinde hava akımının, çalışanları rahatsız etmeyecek, çalışanların fiziksel ve psikolojik durumlarını olumsuz etkilemeyecek, ani ve yüksek sıcaklık farkı oluşturmayacak şekilde olması sağlanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapalı işyerleri günde en az bir defa bir saatten aşağı olmamak üzere baştan başa havalandırılacaktır. Ayrıca işçilerin çalışma saatlerinde işin özelliğine göre, havanın sağlığa zararlı bir hal almaması için sık sık değiştirilmesi gereklidir. Şu kadar ki, iş sırasında yapılan bu havalandırmada işçileri etkileyecek hava akımları önlenerek yahut kış mevsiminde sıcaklık birdenbire çok aşağı hadlere düşürülmeyecektir.

Toz, buğu, duman ve fena koku çıkaran işlerin yapıldığı yerlere, bunları çekecek yeterlikte bacalar ve menfezler yapılacak ve yapılan işin niteliğine göre, bu tedbirlerin yetmediği hallerde diğer teknik tedbirler alınacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 21)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ
İşyerlerindeki cihaz, alet, tezgah, makina ve tesislerden çıkan toz, duman, buğu, ısı, gaz ve koku, **çalışılan ortama yayılmadan, uygun aspirasyon tesisatı ile çıktığı yerden emilerek dışarı atılacaktır.**

Birbirlerine karıştıklarında, parlama veya patlama tehlikesi bulunan çeşitli toz, duman buhar ve gazlar, aynı emme tesisatı ile dışarı atılmayacak, her biri için ayrı ayrı mevzii tesisleri yapılacak ve birbirlerinden uzak yerlerden dışarıya atılacaktır.

Havadan ağır olan gaz, duman, buhar, toz veya benzerleri, tabana yakın yerlerden emilerek dışarı atılacaktır.

Mevzii çekme tesisatında kullanılacak davlumbazlar, zararlı kaynağa yakın olacak ve davlumbazın çekme niteliğini bozacak hava akımlarına engel olunacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 191-192-193-194)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

İşyerlerindeki **hava hacmi, işçi başına en az 10 metreküp** olacaktır. Hava hacminin hesabında, tavan **yüksekliğinin 4 metreden fazlası** nazara alınmaz.

Her işyerinde, makine, tezgah, malzeme ve benzeri tesisler, çalışan işçilerin işlerini rahatça yapmalarına engel olmayacak ve herhangi bir tehlikeye sebebiyet vermeyecek şekilde yerleştirilecek ve bunlar, gereği gibi korunacaktır. İşyeri olarak kullanılan binaların döşeme yüzeyine, orada çalışan işçiler için tehlikeli olacak şekilde malzeme bırakılmayacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 8-9)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Ortam sıcaklığı (1)

- ✓ İşyerlerinde termal konfor şartlarının çalışanları rahatsız etmeyecek, çalışanların fiziksel ve psikolojik durumlarını olumsuz etkilemeyecek şekilde olması esastır. Çalışılan ortamın sıcaklığının çalışma şekline ve çalışanların harcadıkları güce uygun olması sağlanır. Dinlenme, bekleme, soyunma yerleri, duş ve tuvaletler, yemekhaneler, kantinler ve ilk yardım odaları kullanım amaçlarına göre yeterli sıcaklıkta bulundurulur. Isıtma ve soğutma amacıyla kullanılan araçlar, çalışanı rahatsız etmeyecek ve kaza riski oluşturmayacak şekilde yerleştirilir, bakım ve kontrolleri yapılır. İşyerlerinde termal konfor şartlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde TS EN 27243 standardından yararlanılabilir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Ortam sıcaklığı (2)

- ✓ Yapılan işin niteliğine göre, sürekli olarak çok sıcak veya çok soğuk bir ortamda çalışılması ve bu durumun değiştirilmemesi zorunlu olunan hallerde, çalışanları fazla sıcak veya soğuktan koruyucu tedbirler alınır.
- ✓ İşyerinin ve yapılan işin özelliğine göre pencerelerin ve çatı aydınlatmalarının, güneş ışığının olumsuz etkilerini önleyecek şekilde olması sağlanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Ortam sıcaklığı

Kapalı işyerlerindeki sıcaklık ve nem derecesinin, yapılan işin niteliğine uygun olmakla beraber ılımlı bulunması esastır. Bu itibarla, yazın sıcaklığın dayanılmayacak bir dereceye çıkmaması için işyerlerinde serinletici tedbirler alınacak, kışın da işçilerin muhtaç bulundukları en az sıcaklığın sağlanması için, işyerleri zararlı gazlar çıkararak havayı bozmayacak şekilde uygun vasıtalarla ısıtılacaktır. Çok buğu husule gelen işyerlerinde sıcaklık derecesi 15 santigrat dereceden az ve 30 santigrat dereceden yüksek olmayacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 20)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Aydınlatma (1)

- ✓ İşyerlerinin gün ışığıyla yeter derecede aydınlatılmış olması esastır.
- ✓ İşin konusu veya İşyerinin inşa tarzı nedeniyle gün ışığından yeterince yararlanılamayan hallerde yahut gece çalışmalarında, suni ışıkla uygun ve yeterli aydınlatma sağlanacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Aydınlatma (2)

- ✓ Çalışma mahalleri ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemleri, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak türde olacak ve uygun şekilde yerleştirilecektir.
- ✓ Aydınlatma sistemindeki herhangi bir arızanın çalışanlar için risk oluşturabileceği yerlerde acil ve yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Aydınlatma (3)

Normal montaj, kaba işler yapılan tezgahlar, konserve ve kutulama ve benzeri işlerin yapıldığı yerler, en az 200 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.

Ayrıntıların, yakından seçilebilmesi gereken işlerin yapıldığı yerler, en az 300 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.

Koyu renkli dokuma, büro ve benzeri sürekli dikkati gerektiren ince işlerin yapıldığı yerler, en az 500 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.

Hassas işlerin sürekli olarak yapıldığı yerler en az 1000 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 18)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

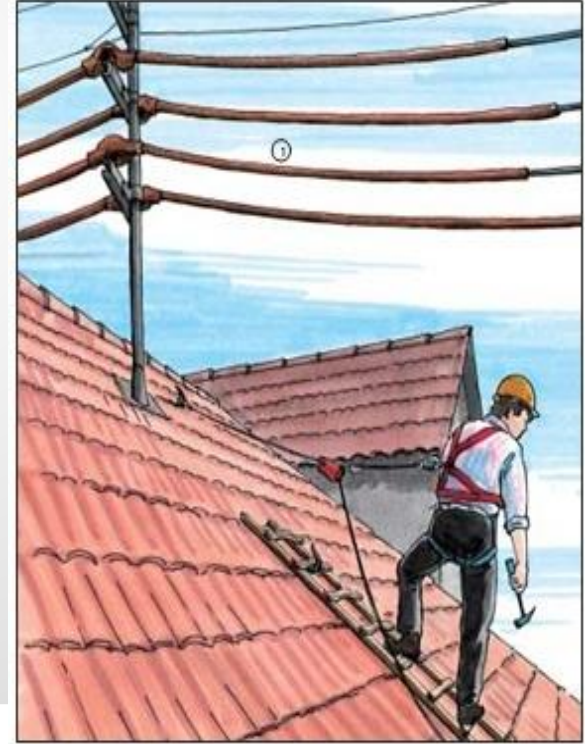
İşyeri tabanı, duvarları, tavanı ve çatısı (1)

- ✓ İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları sağlam, kuru ve mümkün olduğu kadar düz ve kaymaz bir şekilde olacak, tehlikeli eğimler, çukurlar ve engeller bulunmayacaktır.
- ✓ İşyerinde yapılan işin niteliği ve çalışanların yaptıkları iş dikkate alınarak işyeri uygun şekilde bölümlere ayrılacaktır.
- ✓ İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları, duvarlar ve tavan, uygun hijyen şartlarını sağlayacak şekilde temizlemeye elverişli malzemedен yapılmış olacaktır.
- ✓ İşyeri binaları, avlular, geçitler, yollar veya benzeri yerlerde bulunan saydam veya yarı saydam duvarlar ile özellikle camlı bölmeler; güvenli malzemedен yapılmış olacak, açık bir şekilde işaretlenecek veya çarpma ve kırılmaya karşı uygun şekilde korunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

İşyeri tabanı, duvarları, tavanı ve çatısı (2)

- ✓ Yeterli sağlamlıkta olmayan çatılara çıkılmasına ve buralarda çalışılmasına, güvenli çalışmayı sağlayacak ekipman olmadan izin verilmeyecektir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

İşyerlerinin çatıları; ısı, rüzgar, yağmur, kar gibi dış etkilerden işçileri tamamen koruyacak surette dayanıklı ve muhafazalı yapılmış olacaktır.

İşyerlerinin bulunduğu baraka, sayvan, sundurma ve benzeri yerlerin çatıları, ısı geçiren sac ve benzeri malzeme de örtülmüş olduğu hallerde bu çatılar, en az 350 santimetre yükseklikte yapılmış olacaktır.

İşyerlerinde işçilerin daimi olarak çalıştırıldığı yerlerin **tavan yüksekliği, en az 3 metre olacaktır.**

Tabana paralel olmayan tavanlarda bu yüksekliğin ortalaması 3 metre olacak ve en alçak kısmı, varsa, girişin alt noktasından 240 santimetreden aşağı olmayacaktır.

(İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde: 6-7)

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Pencereler (1)

- ✓ İşyerlerinde pencereler ve tavan pencereleri, güvenli bir şekilde açılır, kapanır ve ayarlanabilir olacaktır.
- ✓ Pencereler açık olduklarında çalışanlar için herhangi bir tehlike yaratmayacak şekilde yerleştirilecektir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Pencereler (2)

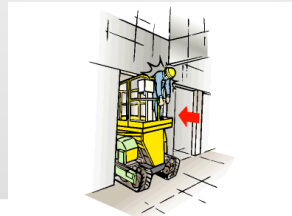
- ✓ Pencereler, temizliği güvenli bir şekilde yapılabilir özellikte olacaktır. Ayrıca temizlik ekipmanlarının kullanılmasına uygun olacak ve temizliğini yapanlar ile temizlik sırasında bina içinde ve dışında bulunanlara tehlike yaratmayacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapılar ve girişler (1)

- ✓ Kapılar ve girişlerin yeri, sayısı ve boyutları ile yapıldıkları malzemeler, kullanıldıkları odalara, alanlara, kullanım amaçlarına ve çalışanların rahatça girip çıkmalarına uygun olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapılar ve girişler (2)

- ✓ Saydam kapıların üzeri kolayca görünür şekilde işaretlenmiş olacaktır.
- ✓ Her iki yöne açılabilen kapılar saydam malzemedен yapılacak veya karşı tarafın görülmesini sağlayan saydam kısımları bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapılar ve girişler (3)

- ✓ Raylı kapılarda raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyecek güvenlik sistemi bulunacaktır.
- ✓ Yukarı doğru açılan kapılarda aşağı düşmeyi önleyecek güvenlik sistemi bulunacaktır.
- ✓ Kaçış yollarında bulunan kapılar uygun şekilde işaretlenecektir. Bu kapılar yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Kapılar ve girişler (4)

- ✓ Araçların geçtiği geçit ve kapılar yayaların geçişi için güvenli değilse bu mahallerde yayalar için ayrı geçiş kapıları bulunacaktır. Bu kapılar açıkça işaretlenecek ve önlerinde hiçbir engel bulunmayacaktır.
- ✓ Mekanik kapılar işçiler için kaza riski taşımayacak şekilde çalışacaktır. Bu kapılarda kolay fark edilebilir ve ulaşılabilir, acil durdurma cihazları bulunacak ve herhangi bir güç kesilmesinde otomatik olarak açılır olmaması durumunda kapılar el ile de açılabilir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Ulaşım yolları – tehlikeli alanlar (1)

- ✓ Merdivenler, yükleme yerleri ve rampalar dahil bütün yollar, yaya ve araçların güvenli hareketlerini sağlayacak ve yakınlarında çalışanlara tehlike yaratmayacak şekil ve boyutlarda olacaktır.
- ✓ Yayaların kullandığı ve/veya araçlarla malzeme taşımada kullanılan yollar, kullanıcı sayısına ve işyerinde yapılan işin özelliğine uygun boyutlarda olacaktır. Malzeme taşınan yollarda yayalar için yeterli güvenlik mesafesi bırakılacaktır.
- ✓ Araç trafiğine açık yollar ile kapılar, yaya geçiş yolları, koridorlar ve merdivenler arasında yeterli mesafe bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Ulaşım yolları – tehlikeli alanlar (2)

- ✓ Çalışma mahallerinde yapılan iş ile makine ve malzeme göz önüne alınarak, işçilerin korunması amacıyla araçların geçiş yolları açıkça işaretlenecektir.
- ✓ Yapılan işin özelliği nedeniyle malzeme veya işçilerin düşme riski bulunan tehlikeli alanlara, görevli olmayan kişilerin girmesi uygun araç ve gereçlerle engellenecektir. Tehlikeli alanlara girme yetkisi olan kişilerin korunması için uygun önlemler alınacak, bu alanlar açıkça belirlenecektir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Yürüyen merdivenler ve bantlar için özel önlemler

✓ Yürüyen merdiven ve bantların güvenli bir şekilde çalışması sağlanacak ve gerekli güvenlik donanımları bulunacaktır. Bunlarda kolay fark edilir ve kolay ulaşılır acil durdurma tertibatı bulunacaktır.

Yükleme yerleri ve rampalar

✓ Yükleme yeri ve rampalar, taşınacak yükün boyutlarına uygun olacaktır.

✓ Yükleme yerlerinde en az bir çıkış yeri bulunacaktır. Belirli bir genişliğin üzerinde olan yükleme yerlerinde teknik olarak mümkünse her iki uçta da çıkış yeri bulunacaktır.

✓ Yükleme rampaları işçilerin düşmesini önleyecek şekilde güvenli olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Çalışma yeri boyutları ve hava hacmi - çalışma yerinde hareket serbestliği

- ✓ Çalışma yerinin taban alanı, yüksekliği ve hava hacmi, işçilerin rahat çalışmaları, sağlık ve güvenliklerini riske atmadan işlerini yürütebilmeleri için yeterli olacaktır.
- ✓ İşçinin işini yaptığı yerde rahat hareket edebilmesi için yeterli serbest alan bulunacaktır. İşin özelliği nedeniyle bu mümkün değilse çalışma yerinin yanında serbest hareket edeceği alan olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Dinlenme yerleri (1)

- ✓ Yapılan işin özelliği nedeniyle çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli hallerde veya 10 ve daha fazla işçinin çalıştığı işyerlerinde, uygun bir dinlenme yeri sağlanacaktır.
- ✓ İş aralarında uygun dinlenme imkanı bulunan büro ve benzeri işlerde ayrıca dinlenme yeri aranmaz.
- ✓ Dinlenme yerleri yeteri kadar geniş olacak ve buralarda işçiler için yeterli sayıda arkalıklı oturma yerleri ve masalar bulundurulacaktır.
- ✓ Dinlenme yerlerinde sigara içmeyenleri sigara dumanından korumak üzere gerekli düzenleme yapılacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Dinlenme yerleri (2)

- ✓ Çalışma süresi, işin gereği olarak sık ve düzenli aralıklarla kesiliyorsa ve ayrı bir dinlenme yeri yoksa, çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olan hallerde, bu aralarda işçilerin dinlenebileceği uygun yerler sağlanacaktır. Bu yerlerde sigara içmeyenleri sigara dumanından korumak üzere gerekli düzenleme yapılacaktır.
- ✓ Gebe ve emzikli kadınların uzanarak dinlenebilecekleri uygun koşullar sağlanacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Yemek yeme yeri

- ✓ Yemeklerini işyerinde yemek durumunda olan çalışanlar için, rahat yemek yenebilecek nitelik ve genişlikte, uygun termal konfor ve hijyen şartlarını haiz yeteri kadar ekipman ve araç-gereç ile donatılmış yemek yeme yeri sağlanır. İşyerlerinde daha uygun bir yer yoksa gerekli şartların sağlanması şartıyla, dinlenme yerleri yemek yeme yeri olarak kullanılabilir. İşveren, çalışanlarına belirtilen şartları taşımak kaydıyla işyeri dışında yemek imkânı sağlayabilir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Gebe ve Emziren Kadınlar

- ✓ Gebe ve emziren kadınların uzanarak dinlenebilecekleri uygun şartlar sağlanır. 14/7/2004 tarihli ve 25522 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik hükümleri de dikkate alınarak uygun şartlar sağlanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Soyunma yerleri ve Elbise Dolabı (1)

- ✓ İş elbisesi giyme zorunluluğu olan işçiler için uygun soyunma yerleri sağlanacak, işçilerden soyunma yerleri dışındaki yerlerde üstlerini değiştirmelerine izin verilmeyecektir. Soyunma yerleri kolayca ulaşılabilir ve yeterli kapasitede olacak ve buralarda yeterli sayıda oturma yeri bulunacaktır.
- ✓ Soyunma odaları yeterli büyüklükte olacak ve her işçi için çalışma saatleri içinde elbiselerini koyabilecekleri kilitli dolaplar bulunacaktır. Nemli, tozlu, kirli ve benzeri işlerde veya tehlikeli maddelerle çalışılan yerlerde, iş elbiseleri ile harici elbiselerin ayrı yerlerde saklanabilmesi için, elbise dolapları yan yana iki bölmeli olacak veya iki ayrı elbise dolabı verilecektir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Soyunma yerleri (2)

- ✓ Kadın ve erkek işçiler için ayrı soyunma yerleri sağlanacaktır.
- ✓ Soyunma yeri gerekmeyen işyerlerinde işçilerin elbiselerini koyabilecekleri uygun bir yer sağlanacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Duşlar ve lavabolar (1)

- ✓ Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde işçiler için uygun duş tesisleri yapılacaktır.
- ✓ Duşlar kadın ve erkek işçiler için ayrı ayrı olacaktır.
- ✓ Duşlar işçilerin rahatça yıkanabilecekleri genişlikte ve uygun hijyenik koşullarda olacaktır.
- ✓ Duşlarda sıcak ve soğuk akar su bulunacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Duşlar ve lavabolar (2)

✓ Duş tesisi gerektirmeyen işlerde, çalışma yerlerinin ve soyunma odalarının yakınında, gerekiyorsa akar sıcak suyu da bulunan lavabolar bulunacaktır. Lavabolar erkek ve kadın işçiler için ayrı ayrı olacaktır.

✓ Duş veya lavaboların soyunma yerlerinden ayrı yerlerde bulunması durumunda, duş ve lavabolar ile soyunma yerleri arasında kolay bağlantı sağlanacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Tuvalet ve Lavabolar

- ✓ Çalışma yerlerine, dinlenme odalarına, soyunma yerlerine, duş ve yıkanma yerlerine yakın yerlerde yeterli sayıda tuvalet ve lavabo bulunacaktır.
- ✓ Tuvalet ve lavabolar erkek ve kadın işçiler için ayrı ayrı olacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Atık sulara drenaj kanalı

- ✓ İşyerlerinde atık ve birikinti suların aktığı ve toplandığı yerler, özel veya genel bir kanalizasyona veya fosseptiğe bağlanır ve uygun bir kapak ile örtülür, bu yerlerin çalışılan mahalden yeteri kadar uzakta bulunması sağlanır. Atık su kanalizasyon kotunun kurtarmadığı durumlarda ise cebri olarak drenaj yapılarak taşmanın önlenmesi sağlanmalıdır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

İlkyardım odaları (1)

- ✓ İşyerinin büyüklüğü, yapılan işin niteliği ve kaza riskine göre işyerinde bir yada daha fazla ilk yardım odası bulunacaktır.
- ✓ İlk yardım odaları yeterli ilk yardım malzeme ve ekipmanı ile teçhiz edilecek ve sedyeler kolay erişilebilir yerlerde bulundurulacaktır.
- ✓ Buralar Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenecektir.

İlk Yardım

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

İlkyardım odaları (2)

✓ Ayrıca, çalışma koşullarının gerektirdiği her yerde ilkyardım ekipmanı bulundurulacaktır.

✓ Bu ekipman uygun şekilde işaretlenecek ve kolay erişilebilir yerlerde bulundurulacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Engelli işçiler

- ✓ Engelli işçilerin çalıştığı işyerlerinde bu işçilerin durumları dikkate alınarak gerekli düzenleme yapılacaktır.
- ✓ Bu düzenleme özellikle engelli işçilerin doğrudan çalıştığı yerlerde ve kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılacaktır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Açık alanlardaki çalışmalarda özel önlemler (1)

- ✓ İşyerindeki açık çalışma yerleri, yollar ve çalışanların kullandığı diğer açık alanlar, yaya ve araç trafiğinin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenir. İşyeri sahasındaki ana yollar, tamir, bakım, gözetim ve denetim için kullanılan diğer yollar ile yükleme ve boşaltma yerlerinde, kapılar ve girişler, ulaşım yolları - tehlikeli alanlar, merdivenler, yürüyen merdivenler ve bantlar için özel tedbirler başlıkları altında belirtilen hususlar uygulanır. Ulaşım yolları - tehlikeli alanlar başlığı altında belirtilen hususlar aynı zamanda açık alanlardaki çalışma yerlerinde de uygulanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Açık alanlardaki çalışmalarda özel önlemler (2)

- ✓ Açık çalışma alanları gün ışığının yeterli olmadığı hallerde uygun şekilde aydınlatılır.
- ✓ Açık alanda yapılan çalışmalarda riskler değerlendirilerek çalışanlar özellikle;
 - a) Olumsuz hava şartlarına ve gerekli hallerde cisim düşmelerine,
 - b) Zararlı düzeyde gürültüden ve gaz, buhar, toz gibi zararlı dış etkilere,
 - c) Düşme ve kaymalara, karşı korunur.
- ✓ Açık alanda yapılan çalışmalarda çalışanların, herhangi bir tehlike durumunda işyerini hemen terk etmeleri veya kısa sürede yardım alabilmeleri sağlanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Barınma Yerleri

- ✓ Barınma, dinlenme ve sosyal amaçlı kullanılan tesisler, yanıcı olmayan ve kolay tutuşmayan malzemeden inşa edilir. Barınma amacıyla çadır ve branda kullanılmaz. Barınma yerlerinin ısıtılmasında, duman, gaz ve yangın tehlikesine karşı gerekli tedbirler alınır, mangal, maltız, açık ateş vb. kullanılmaz. Bu yerlerde uygun ve yeterli hijyenik şartlar, aydınlatma, havalandırma ve termal konfor şartları sağlanır. Barınma yerlerinde yeterli sayıda tuvalet, lavabo, duş yerleri bulunur. Bu yerlerde temizlik malzemeleri ile üst baş temizliği için gerekli araç-gereç ve makineler sağlanır.

SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLERİ

Çalışan Konutları

- ✓ Çalışan konutları, sağlık gereklerine ve teknik şartlara uygun bir şekilde inşa edilir ve bu konutlarda bir konutta bulunması gereken tesisat kurulur ve tertibat bulundurulur. Çalışan konutlarının, aileleri ile birlikte oturan çalışanlar için ayrı ev veya apartman şeklinde olması sağlanır. Bekâr çalışanlara özgü binalarda, kadınlar ve 18 yaşından küçük çocukların, erkeklerin bulunduğu kısım ile bağlantısı olmayan ve birbirinden ayrı özel kısımlarda yatırılmaları sağlanır.

İŞYERLERİNİN YAPISI VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Genel Şartlar

MADDE 5 – (1) İşveren, çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak için;

- a) Ek-1 'de belirtilen asgari sağlık ve güvenlik şartlarını yerine getirir.
- b) Acil çıkış yolları ve kapılarını her zaman kullanılabilir durumda tutar.
- c) İşyeri bina ve eklentileri ile işyerinde bulunan, özellikle Ek-1 'de belirtilen ekipman ve araç-gereçlerin düzenli olarak teknik bakımlarını yapar, çalışanların sağlık ve güvenliklerini olumsuz etkileyebilecek aksaklıkları en kısa zamanda giderir ve gerekli kayıtları tutar.

İŞYERLERİNİN YAPISI VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Genel Şartlar

MADDE 5 –

- ç) İşyeri bina ve eklentileri ile ekipmanlarının, araç ve gereçlerinin, özellikle havalandırma sistemlerinin uygun hijyen şartlarını sağlayacak şekilde düzenli olarak temizliğini yapar ve gerekli kayıtları tutar.
- d) Risklerden kaynaklanan zararları önlemek veya ortadan kaldırmak amacıyla güvenlikle ilgili kullanılan, özellikle Ek-1’de belirtilen ekipman ve araç-gereçlerin periyodik bakım ve kontrolünü yapar ve ilgili kayıtları tutar.
- e) İşyeri bina ve eklentilerinde yeterli aydınlatma, havalandırma ve termal konfor şartlarını sağlar.
- f) İşyerinin düzenini, sağlık ve güvenlik risklerine yol açmayacak ve çalışanların işlerini rahatça yapacakları şekilde sağlar.

İŞYERLERİNİN YAPISI VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Genel Şartlar

MADDE 5 –

g) Acil durumları ve yangını önleyici ve bunların olumsuz sonuçlarını sınırlandırıcı gerekli tedbirleri alır, özellikle Ek-1’de belirtilen ekipman ve araç-gereçlerin periyodik bakım ve kontrolünü yapar, gerekli kayıtlarını tutar.

ğ) Çalışanların barınma ihtiyacını karşılaması durumunda, barınma şartlarını çalışanların sağlığını ve güvenliğini koruyacak şekilde düzenler.

(2) İşveren birinci fıkrada belirtilen hükümleri yerine getirmek üzere, ihtiyaç duyduğu hallerde, temizlik, periyodik bakım ve kontroller için, yapılacak işe uygun kişi, kurum ve kuruluşlardan destek alabilir.

İŞYERLERİNİN YAPISI VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Çalışanların bilgilendirilmesi

MADDE 6 – (1) İşveren, Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen hususlar saklı kalmak kaydı ile çalışanları ve çalışan temsilcilerini, bu Yönetmelikte belirtilen konularda, işyerinde bulunan sağlık ve güvenlikle ilgili riskler ve alınan tedbirler hakkında bilgilendirir.

Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması

MADDE 7 – (1) İşveren, bu Yönetmelikte belirtilen konularda Kanunun 18 inci maddesine uygun olarak çalışanların veya çalışan temsilcilerinin görüşlerini alır ve katılımlarını sağlar.

İŞYERLERİNİN YAPISI VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Uygulama

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen tedbirler saklı kalmak kaydı ile Bakanlıkça çıkartılan yönetmelikler başta olmak üzere, yürürlükteki ilgili diğer mevzuat hükümleri de uygulanır.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan hususlarda açıklayıcı bir hüküm bulunmaması halinde sırasıyla;

- a) İlgili Türk standartları,
- b) Avrupa standartları,
- c) Uluslararası geçerliliği kabul edilen standartlar, dikkate alınır.

İLGİLİ MEVZUAT

- 17.7.2013 Tarih ve 28710 Sayılı

İŞYERİ BİNA VE EKLENTİLERİNDE ALINACAK
SAĞLIK VE GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN
YÖNETMELİK